

Pravidla ediční řady Korespondence TGM

Základní struktura svazku:

- *Úvodní studie*
- *Ediční úvod*
- *Soupis použitých zkratek*
- *Dokumenty*
- *Příloha* (fakultativní, mohou se zde editovat dopisy rodinných příslušníků, viz svazek TGM – K. Kramář, položky označeny latinskými číslicemi)
- *Seznam dokumentů*
- *Seznam použitých pramenů a literatury*
- *Obrazová příloha* (fakultativní)
- *Jmenný rejstřík* (obsahuje všechna jména jak v edici, tak i v poznámkách, neuvádějí se autoři citovaných knih/článků; rozšířené heslo rejstříku zahrnuje roky narození a úmrtí, informace se vztahují především k době, kterou daná edice pokrývá, a k pozici, v jaké daná osobnost v edici vystupuje, u notoricky známých osobností stačí pouze stručná charakteristika; neúplná data narození a úmrtí: 1592–?, ?–1987, u žijících osob *1918)

PŘÍKLAD:

KAIZL Josef, 1854–1901, český národohospodář a politik, od 1883 profesor na české univerzitě a technice v Praze; spoluzakladatel realistického hnutí, původně staroček, od 1891 vedoucí představitel mladočeské strany, 1885–1887 a 1890–1891 poslanec říšské rady, 1895–1901 poslanec českého zemského sněmu, 1898–1899 předlitavský ministr financí

KOMENSKÝ Jan Amos, 1592–1670, český pedagog, filozof a teolog, biskup Jednoty bratrské

BLACKWELLOVÁ Elizabeth, 1821–1910, americká lékařka, aktivistka a propagátorka vysokoškolského vzdělávání (na povaze edice je, zda ženská jména přechylovat)

- *Résumé* (podle pravidel RIV musí být v angličtině, případně i v jiných jazycích)

Dokumenty publikujeme v jazyce originálu a řadíme za sebou chronologicky.

Jazyková úprava (transkripce) se řídí současnými pravidly českého pravopisu, jednotlivé změny jsou detailně popsány v ediční poznámce/edičním úvodu. Nemění se autorův styl (to nemá nic společného s pravopisem) a individuální zvláštnosti textu. Na odchylky od normy upozorňujeme [!], v případě velkého množství stejného jevu a) upravujeme a popíšeme v ediční poznámce nebo b) ponecháme a opět popíšeme v ediční poznámce.

Editovaný dokument se skládá ze záhlaví, vlastního textu, popisu dokumentu (legenda), textových poznámek a vysvětlivek.

Záhlaví:

Číslo dokumentu (doporučujeme dělat v režimu nadpisu a automatického číslování), údaje o pisateli a adresátovi dokumentu, datum (rok, den a měsíc, měsíc přitom slovy), místo (názvy měst počesťovat podle současného úzu, např. Londýn, ne London), u lokací se neuvádějí země, pouze v nejasných případech se údaj vysvětluje v textové poznámce; údaje odděleny čárkou.

PŘÍKLAD:

1962, 27. prosince, Benešov

Neuváděné nebo neúplné údaje se rozepisují v hranatých závorkách a v textové poznámce se vysvětluje, jak k danému údaji editoři dospěli.

PŘÍKLAD:

T. G. Masaryk J. S. Macharovi

1902, 23. dubna, [Londýn]^a

T. G. Masaryk [J. S. Macharovi]^a

[1902, 23. dubna, Londýn]^b

Vlastní text dokumentu:

- různá podtržení v textu se označují kurzívou a v textové poznámce se určuje, pokud možno, autor podtržení
- datace dokumentu se ponechává v původní formě a neupravuje se, pokud je umístěna vpravo, zůstává vpravo, pokud vlevo, zůstává vlevo, stejně tak zůstává buď v úvodu, nebo v závěru dopisu, totéž platí o údajích o místě, podpis se sjednocuje doprava
- nepřidávají se řádky (volná místa), která nejsou v původním dokumentu (platí např. o oslovení, které neoddělujeme, pokud není odděleno přímo v dokumentu)
- pro editorské zásahy používáme hranaté závorky (doplnění textu, označení nečitelného místa apod.) a pro další vysvětlení práce s textem používáme textové poznámky, viz níže

Popis dokumentu (legenda):

Druh dokumentu, místo uložení, forma a způsob uchování

- uvádí se všechny dohledané formy a způsoby dochování, včetně odkazů na publikování, a to v pořadí originál, kopie, opis, odkaz na publikovaný dokument
- uvádí se všechna díla (monografie, edice dokumentů atd.), kde byl dokument publikován.

V případě potřeby se upozorní na publikování zkrácené, ve výtahu apod.

- na *prvním místě popisu* odkazujeme na zdroj, podle kterého publikujeme

Druh: dopis, telegram (došlý, odeslaný), dopisnice, zpráva, telefonická zpráva, instrukce, pohlednice, zálepka, navštívenka

Forma dochování: originál, kopie, koncept, opis, přepis

Způsob (technika) vyhotovení: rukopis (tužka, pero), strojopis, kopie (průklep, průpis), rozmnoženina, fotokopie, tisk

PŘÍKLAD:

DOPIS

MÚA, AÚTGM, f. TGM, sign. V-VII-15, k. 279. Originál, strojopis.

MÚA, AÚTGM, f. TGM, sign. V-VII-15, k. 279. Opis, rukopis.

MÚA, AÚTGM, f. ÚTGM 47/2, k. 47, sl. 250, č. 2247. Fotokopie originálu.

Jan RYCHLÍK, Thomas D. MARZIK, Miroslav BIELIK (eds.), *R. W. Seton-Watson and His Relations with the Czechs and Slovaks. Documents 1906–1951*, Praha – Martin 1995, dok. č. 78, s. 262–263.

Textové poznámky značíme malými písmeny abecedy, týkají se vlastního editovaného textu, zachycují např. posuny textu, rozdíly mezi formami dokumentu, vynechání, přípisy, podtržení v dokumentu, razítka apod. Slouží pro upozornění na chyby či na editorské zásahy (upozornění na nepřečtený či nejistý text, vynechávku textu apod.), vysvětlují cizí a v dnešním jazykovém úzu těžce srozumitelné výrazy, archaismy a historismy, jsou větého charakteru (tj. začínají velkým písmenem a končí tečkou), dělají se za každý dokument zvlášť.

Ediční poznámky se vztahují k pramenu. Poznámky mohou sloužit pro vysvětlení použitého psacího náčiní, pokud editoři považují za nutné (pero, tužka apod.) nebo se dá tento údaj jednotně shrnout v edičním úvodu. Tyto informace, stejně jako informace o tom, kolik stran je popsáno, se *nedávají* do legendy.

Textové a ediční poznámky se mohou v dokumentu opakovat, tedy, pokud se jedná o stejný jev, pak se v místě výskytu opakuje dané písmeno.

Poznámka k dataci či místu vzniku se připojuje k záhlaví, a ne do textu.

Poznámka o formě, papíru, obálce se dává do legendy.

Viz též Ivan Štovíček, *Zásady pro vydávání novověkých pramenů*, paragraf 81.

PŘÍKLAD:

2. R. Ch. Maxwell T. G. Masarykovi^a

1916, 10. ledna, New Malden

Oakdene
New Malden
Surrey

10. 1. 16

Dear Sir,

Would you be so kind as to inform me – on the enclosed addressed card^b – where, and at what price, I can obtain a copy of the lectures you have given at King's College, on the *a) Smaller European Nations and b) on Bohemia?*^{c 1}

I had the honour and pleasure of hearing one or two of these; and as I am lecturing (with pictures) in a few days on "Friendly Nations in Austria" (referring particularly to the Czechs &c.),^d it will help me much if I can see your writings, though in fact I had already taken some notes of the lectures. I may add that I have travelled extensively to Austria, Dalmatia, Bosnia and Bohemia.

I am, dear sir,
Yours very truly,
R. C. Maxwell

DOPIS

MÚA, AÚTGM, f. TGM, sign. V-VII-70, k. 288. Originál, rukopis.^e

a – Adresováno: Professor Masaryck [!].

b – Dopisnice se u dopisu nenachází.

c – Podtrženo pisatelem.

d – &c, tj. et cetera.

e – Na dopisním papíře reliéfně vyražen znak Local Government Board, pisatel ho přeškrtl.

1 – Masarykova přednáška Problém malých národů v evropské krizi zahájila 19. 10. 1915 (School of Slavonic Studies) při King's College (součásti Londýnské univerzity) a byla publikována v roce 1915 jako zvláštní tisk. T. G. MASARYK, *The Problem of Small Nations in the European Crisis. Inaugural Lecture at the University of London, King's College*, London 1915. Naposledy T. G. MASARYK, *Válka a revoluce I. Články – memoranda – přednášky – rozhovory 1914–1916*, Karel Pichlík et al. (eds.), Praha 2005, s. 116–128. Masarykova přednáška o Čechách, kterou měl na King's College proslovit 23. 11. 1915, byla pro nemoc zrušena.

Forma textové poznámky při vysvětlení cizího výrazu:

a – Silentium, tj. ticho.

a – Bumlovat, zde ve významu bezúčelně chodit.

Forma textové poznámky zohledňuje situaci v textu.

Věcné vysvětlivky značíme arabskými číslicemi 1–111. Vyplývají z historické, věcné kritiky textu, blíže tedy vysvětlují a doplňují události zmiňované v textu, korigují nesprávné údaje, odkazují na zmíněná literární díla a články apod., jsou větného charakteru a dělají se za každý dokument zvlášť a natvrdo.

Není třeba *detailně* vysvětlovat notoricky známé události, v současné době snadno dohledatelné na internetu. Stejně tak není třeba zmiňovat všechna vydání díla zmiňovaného v textu, pokud k tomu není specifický důvod.

Odkazové poznámky tvoříme formou věcných poznámek (doporučujeme vytvořit funkci křížového odkazu ve Wordu).

Slouží k usnadnění členění poznámkového aparátu, umožňují odkazovat na vzájemně související dokumenty, umožňují také vyhnout se opakování stejných či velmi podobných vysvětlení. Takové poznámky tedy odkazují na předchozí (příp. i následující) dokument či poznámku k dokumentu. Určitý jev či událost se vysvětlí na prvním místě výskytu a následně se jen odkazuje na tuto první poznámku (Viz pozn. č. 5 k dok. č. 4) nebo na celý dokument (K tomu viz dok. č. 69).

Pokud za sebou následuje více odkazů na poznámky (indexů), neoddělují se čárkou a jako první se uvádí textová poznámka: Masaryk^{a 1}.

Blok textových a věcných poznámek se odděluje mezerou.

U studie se na dokumenty edice odkazuje: T. G. Masaryk E. Benešovi 11. 11. 1918 (dok. č. 15).s

Bibliografický záznam:

Norma podle ČČH.

V celém svazku se používají zkrácené citace.

Doporučená literatura:

Ivan Šťovíček, *Zásady pro vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002.

Ivan Šťovíček, *Ediční teorie a metodika*, Praha 2008.

Pavel Vašík et al, *Textologie, teorie a ediční praxe*, Praha 1993.

Michael E. Stevens, Steven B. Burg, *Editing Historical Documents. A Handbook of Practice*, Walnut Creek, CA 1997.